

Ekonomska aktivnost

Godišnji porast industrijske proizvodnje uzrokovan snažnim porastom proizvodnje energije. Promet u trgovini na malo i dalje u padu.

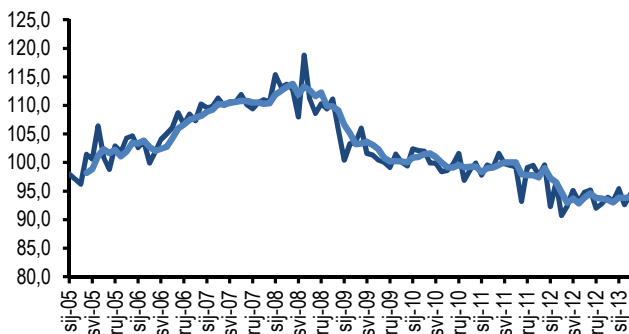
Kalendarski prilagođeni indeks industrijske proizvodnje u ožujku je porastao za 4,1% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, što je velika pozitivna promjena u odnosu na mjesec ranije kada je, prema

podacima DZS-a, industrijska proizvodnja na godišnjoj razini pala za 4,1%. Najveći rast industrijske proizvodnje zabilježen je u opskrbi električnom energijom (20,6%), dok je prerađivačka industrija zabilježila

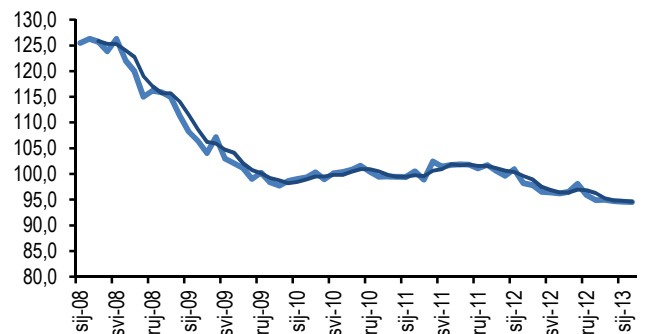
skroman rast od 1,6% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Razlog za zabrinutost daje podatak o povećanju zaliha gotovih proizvoda u odnosu na isto razdoblje prethodne godine te podatak o daljnjem smanjenju broja zaposlenih osoba u

industriji. Desezonirani podaci o prometu u trgovini na malo pokazuju da je realni promet u toj djelatnosti u siječnju 2013. smanjen za 3,3% u odnosu na isto razdoblje prošle godine.

Indeks industrijske proizvodnje 2010=100

Realni promet u trgovini na malo 2010=100

Životni standard i raspoloženje potrošača

Pouzdanje i očekivanja potrošača u daljnjem porastu unatoč nastavljenom padu kupovne moći i životnog standarda.

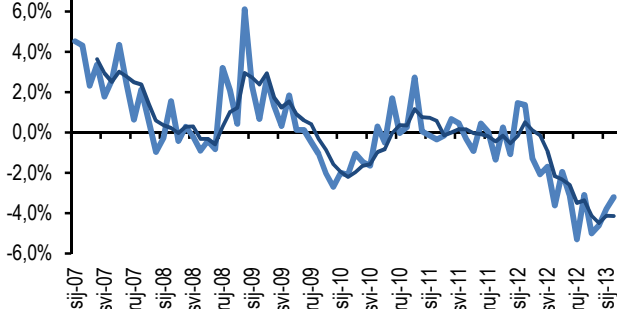
Prosječna realna neto plaća u veljači 2013. godine bila je niža za 3,2%, što je malo blaži pad nego u siječnju, kada je smanjena za 3,8%. Podaci o kretanju plaća prema

porast plaća na godišnjoj razini zabilježen u desetak djelatnosti, u čemu prednjače popravak i instaliranje strojeva i opreme (24,6%) te proizvodnja farmaceutskih proizvoda (8,6%). U

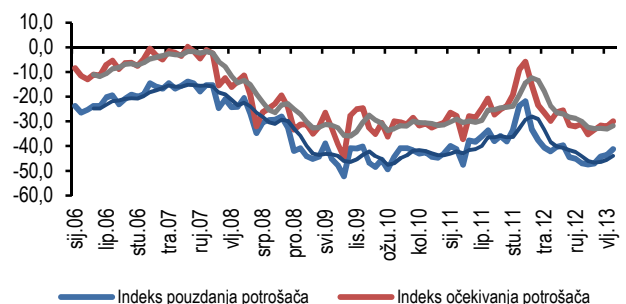
ostalim djelatnostima prerađivačke industrije do blagog porasta realne plaće u veljači je došlo i u proizvodnji električne opreme te metala. Indeks pouzdanja i indeks očekivanja potrošača u ožujku 2013. zabilježili su porast u odnosu na prethodni mjesec, čime je

nastavljen petomjesečni trend. Najveći porast optimizma zabilježen je u odgovorima na pitanja o očekivanoj ukupnoj ekonomskoj situaciji u sljedećih 12 mjeseci te o kretanju broja nezaposlenih osoba u sljedećih 12 mjeseci.

Godišnja promjena realne neto plaće

Indeks pouzdanja i očekivanja potrošača

— Indeks pouzdanja potrošača — Indeks očekivanja potrošača

Tržište rada

Smanjenje na mjesečnoj, ali ubrzanje porasta broja nezaposlenih na godišnjoj razini.

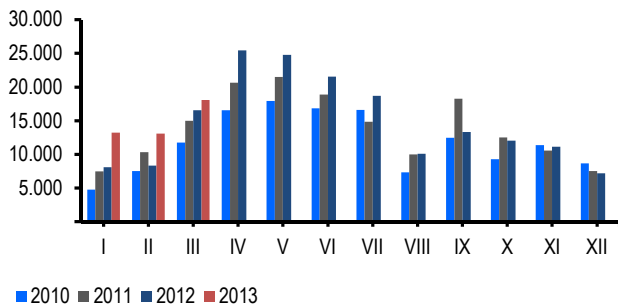
Prema privremenim dnevnim podacima HZZ-a, u Hrvatskoj je 2. svibnja 2013. bilo nezaposleno 351 270 osoba. U odnosu na kraj ožujka ukupan broj nezaposlenih se smanjio za 17 288 osoba. Razlog

za optimizam daje i podatak da je u ožujku iz evidencije HZZ-a na temelju zasnivanja radnog odnosa izašlo 18 080 osoba, što je 9,3% više nego u ožujku 2012. godine. U odnosu na veljaču 2013. godine taj

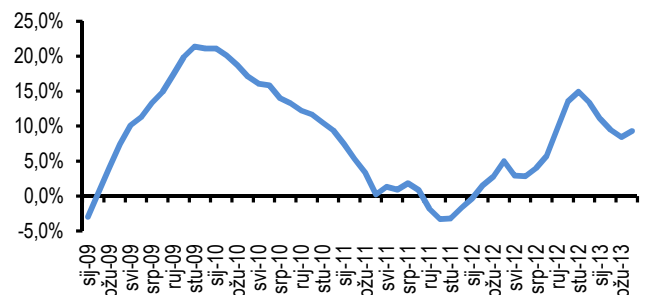
je broj bio veći za 4 980 osoba. Također, do kraja ožujka 2013. na jedno slobodno radno mjesto u prosjeku je dolazilo 22 nezaposlene osobe, što je više nego dvostruko manje nego na kraju veljače, kada ih je bilo 47.

Međutim, podaci o ukupnom broju nezaposlenih osoba pokazuju da je njihov međugodišnji porast u travnju 2013. godine (9,3%) blago ubrzan u odnosu na ožujak (8,4%).

Zaposleni s evidencije

Promjena broja nezaposlenih osoba u odnosu na isto razdoblje prethodne godine

Financijsko tržište i inflacija

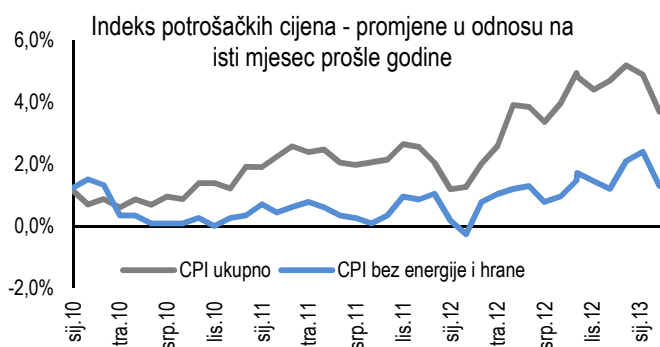
Usporavanje međugodišnjeg rasta stope inflacije i pad CDS-ova daju blagi razlog za optimizam.

U ožujku 2013. došlo je do daljnjeg usporavanja stope inflacije, koja je u odnosu na isti mjesec prethodne godine iznosila 3,7%, što je za 1,2 postotni bod manje nego u veljači 2013. Bez cijena energije i hrane,

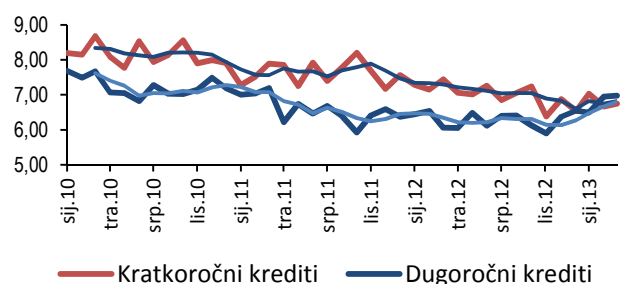
inflacija je u odnosu na ožujak 2012. iznosila 1,2%, što je za 1,1 postotnih bodova manje u odnosu na veljaču. Kamatne stope na kunske kratkoročne i dugoročne kredite (s

valutnom klauzulom) u ožujku su ponovno porasle. Najveći porast je zabilježen kod kamata na kratkoročne kredite trgovačkim društvima (0.1 postotni bod) i dugoročne kredite stanovništvu (0.19 postotnih bodova).

CDS spreadovi su se u odnosu na početak travnja 2013. godine smanjili u svim promatranim zemljama. Hrvatski CDS spread je početkom svibnja ponovno pao ispod 300 bodova, međutim on je po novome najveći u analiziranoj grupi zemalja, jer je mađarski spread pao brže od hrvatskoga.

Kamatne stope banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom

CDS Spread

Država	01.04.2013	15.04.2013.	01.05.2013.
Hrvatska	335	300	295
Češka	65	60	55
Mađarska	390	305	285
Poljska	98	80	80
Rumunjska	240	210	195
Slovačka	95	90	87

Izvor: CEE Macro/Fixed Income Daily, Erste Bank

Vanjska trgovina i svijet

U veljači 2013. došlo je do blagog porasta izvoza unatoč pogoršanju u inozemnom okruženju.

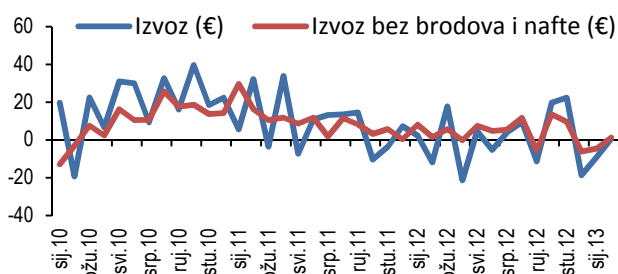
Ukupan robni izvoz (u eurima) je u veljači 2013. zabilježio rast 0,6% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Ako se serija izvoza korigira za izvoz brodova i nafte, rast je iznosio 1,3%. Najznačajniji rast izvoza (iznad 15%) ostvarila je djelatnost proizvodnje kemikalija i kemijskih proizvoda, osnovnih farmaceutskih proizvoda te metalnih

proizvoda. Prema podacima Eurostata o industrijskoj proizvodnji u EU27 i glavnim trgovinskim partnerima Hrvatske, može se zaključiti kako je inozemno okruženje u veljači 2013. godine bilo nepovoljnije nego u siječnju. U veljači je došlo do ponovnog ubrzanja pada industrijske proizvodnje u EU 27 s,

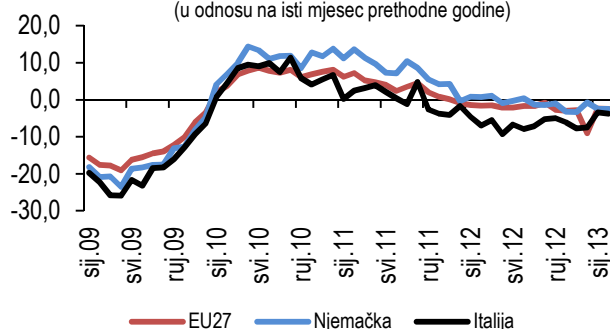
s 2,4% u siječnju na 2,5% u veljači 2013. U Njemačkoj je pad industrijske proizvodnje (2,5%) u veljači ostao na istoj razini kao u siječnju, a u Italiji je ubrzan na 3,8% s 3,4% u siječnju. Indikator poslovne klime (BCI) Eurozone pokazuje da bi u ožujku i travnju moglo doći do daljnjeg pada industrijske proizvodnje,

budući da je indeks u padu dva mjeseca za redom. Razlog za pad indeksa u travnju je pad optimizma i pogoršanje očekivanja u svim njegovim komponentama, osim u zalihama gotovih proizvoda, koje su procijenjene uobičajenima.

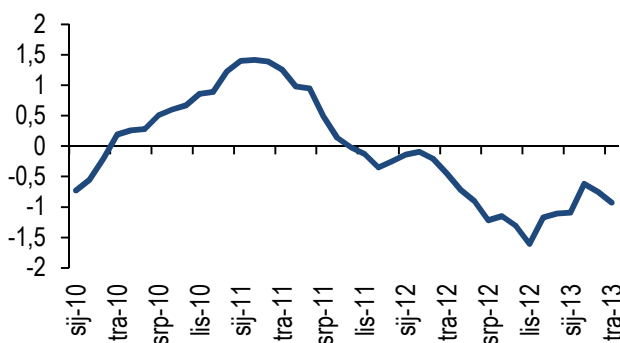
Robni izvoz - promjena u odnosu na isto razdoblje prethodne godine

Industrijska proizvodnja u EU27 i glavnim trgovinskim partnerima (u odnosu na isti mjesec prethodne godine)

Business Climate Indicator EA

PRIOLOG: POSLOVNA OČEKIVANJA U HRVATSKOJ

Mjesečni pokazatelji

Indeks pouzdanja u industriji pokazuje negativno raspoloženje među hrvatskim poduzetnicima. U prva tri mjeseca 2013. došlo je do pogoršanja pet od sedam temeljnih indikatora

Prva četiri pitanja u anketi o poslovnim očekivanjima u sektoru industrije odnose se na procjenu prethodne i trenutne poslovne situacije.

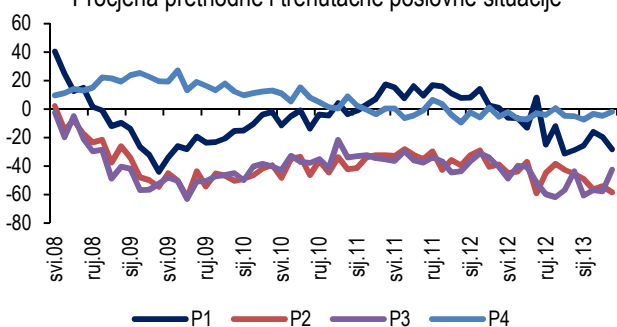
Indeks P1 upućuje na to da su poduzetnici u prva tri mjeseca 2013. godine uglavnom procjenjivali da se njihova proizvodnja u

posljednja tri mjeseca razvijala slabije nego uobičajeno. Indeks stanja ukupnih narudžbi P2 pokazuje da je veći dio poduzetnika u prva tri mjeseca ocijenio njihovu razinu nižom od uobičajene, što upućuje na nedovoljnu potražnju za proizvodima. S druge strane, prema kretanju indeksa P3, može se

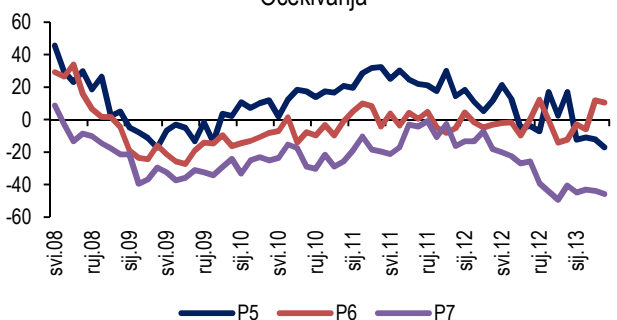
zaključiti kako su poduzetnici u ožujku ocijenili da je stanje izvoznih knjiga narudžbi bolje od uobičajenog. Odgovori na pitanje o stanju zaliha gotovih proizvoda (P4) upućuju da je najveći broj poduzetnika ocijenio njihovo stanje uobičajenim. Dakle, izvoz je jedina dobra vijest, a stagnacija na domaćem tržištu se nastavlja. Kretanje indeksa P5 upućuje da je veći broj poduzetnika odgovorio kako će se u sljedeća tri mjeseca

proizvodnja u njihovim poduzećima smanjiti, što je značajno pogoršanje u odnosu na prosinac 2012. Godine te upućuje da bi pozitivna najava s početka ove godine mogla biti privremena. Indeks P6 upućuje da većina poduzetnika očekuje kako će se njihove prodajne cijene u nadolazećem razdoblju povećati. Očekivanja poduzetnika o kretanju zaposlenosti (P7) su i dalje negativna, ali je u odnosu na kraj 2012. godine ovaj pokazatelj blago pozitivniji.

Procjena prethodne i trenutne poslovne situacije

Očekivanja

Legenda:

Broj pitanja	Objašnjenje
P1	Ako isključite uobičajene sezonske promjene, kako se razvijala Vaša proizvodnja tijekom protekla 3 mjeseca?
P2	Ako isključite uobičajene sezonske promjene, smatrate li da je trenutno stanje Vaših narudžbi...?
P3	Ako isključite uobičajene sezonske promjene, smatrate li da je trenutno stanje izvoznih narudžbi ...?
P4	Ako isključite uobičajene sezonske promjene, smatrate li da je trenutno stanje Vaših zaliha gotovih proizvoda... ?
P5	Ako isključite uobičajene sezonske promjene, na koji će se način prema Vašem mišljenju razvijati proizvodnja tijekom sljedećih 3 mjeseca? Hoće li se ona...
P6	Ako isključite uobičajene sezonske promjene, na koji će se način prema Vašem mišljenju mijenjati Vaše prodajne cijene tijekom sljedećih 3 mjeseca? Hoće li se one...
P7	Ako isključite uobičajene sezonske promjene, na koji način će se prema Vašem mišljenju mijenjati ukupan broj zaposlenih u vašem poduzeću tijekom sljedećih mjeseci? Hoće li se on...

Kvalitativni odgovori +/-
povećati se/ostati isto/smanjiti se;
više nego dovoljno/dovoljno/manje nego dovoljno

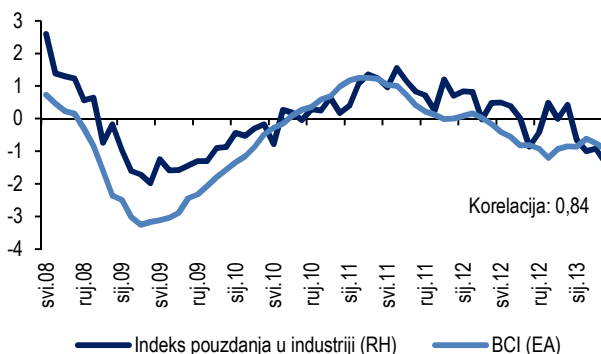
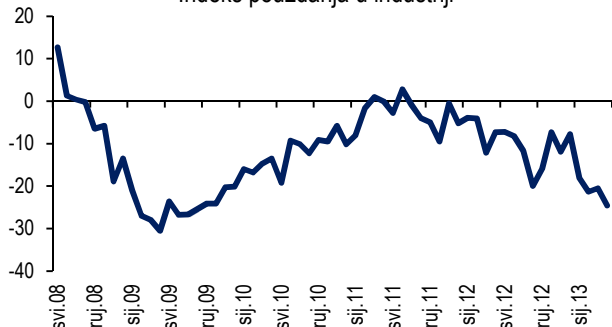
Na temelju odgovora na ranije objašnjenja pitanja o stanju ukupnih knjiga narudžbi, stanju zaliha te očekivanjima o proizvodnji u sljedeća tri mjeseca konstruirala se

Indeks pouzdanja u industriji. Budući da su poduzetnici stanje u knjigama narudžbi ocijenili nižim od uobičajenog, da očekuju smanjenje proizvodnje u sljedeća tri mjeseca,

a da su stanje zaliha ocijenili uobičajenim, u posljednja tri mjeseca je došlo do pada pouzdanja poduzetnika u sektoru industrije. Indeks pouzdanja u

industriji je prilično snažno koreliran s Business Climate Indicator Eurozone pa ne čudi da su njihova kretanja od početka 2013. slična, što znači da zadnjih mjeseci u najavama prevladava pesimizam.

Indeks pouzdanja u industriji

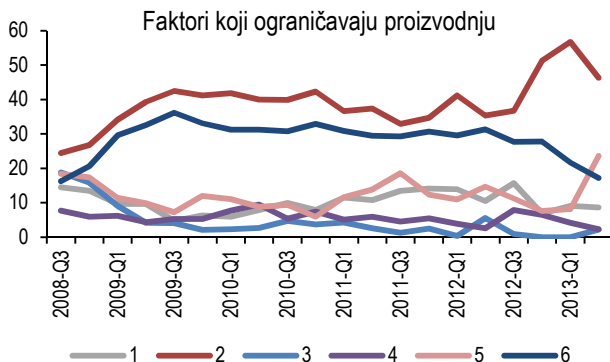
Kvartalni pokazatelji

Najveća prepreke proizvodnji je i dalje nedostatak potražnje, a prvi put od 2008. godine na drugo su mjesto po važnosti došla financijska ograničenja. Iskorištenost kapaciteta poduzeća je pala na najnižu razinu od kada se ankete provode.

Osim na mjesečnoj razini, ankete u sektoru industrije se provode i na kvartalnoj razini. Jedan od najzanimljivijih kvartalnih indikatora je onaj koji pokazuje procjenu faktora koji ograničavaju proizvodnju pojedinog poduzeća. Najvišu vrijednost od početka mjerenja imaju indikatori 2 i 6, koji su vezani uz faktore nedovoljne potražnje i „ostale“ faktore. U tom kontekstu blagi razlog za optimizam

daje njihovo smanjenje u prvom kvartalu 2013. godine. S druge strane, u istom je razdoblju došlo do značajnijeg porasta indeksa koji upućuje na ograničenja vezana uz uvjete financiranja. Prvi put od 2008. godine poduzetnici su financijska ograničenja stavili ispred „nekih

drugih faktora“. Nedostatak radne snage te nedostatak materijala i opreme većina poduzetnika ocjenjuje kao najmanju prepreku proizvodnji.

Legenda

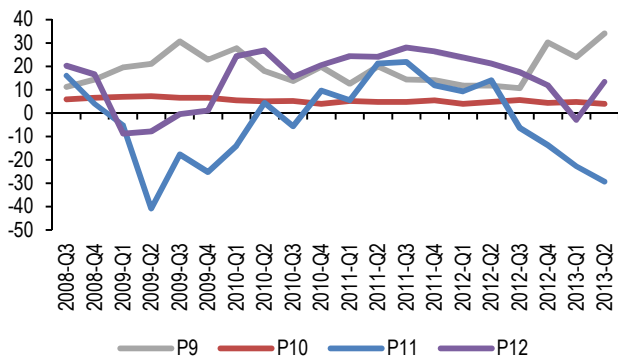
Pitanje	Odgovor
Koji su trenutno glavni ograničavajući faktori Vaše proizvodnje?	1. Nema ih
	2. Nedovoljna potražnja
	3. Nedostatak radne snage
	4. Nedostatak materijala i/ili opreme
	5. Financijska ograničenja
	6. Neki drugi faktori

U kvartalnim se odgovorima mogu dobiti vrijedne informacije o kapacitetima proizvodnje i osiguranoj proizvodnji u budućem razdoblju, kao i o razvoju stanja narudžbi u prethodnim mjesecima. Iz prvog grafikona se može vidjeti

da su u prvom kvartalu 2013. poduzetnici ocijenili kako su njihovi kapaciteti i više nego dovoljni s obzirom na stanje narudžbi i očekivanu potražnju. Odgovor o osiguranoj proizvodnji na temelju trenutačnih narudžbi upućuje da se

broj mjeseci u prosjeku spustio na 3,9, što je najniža razina od kraja 2010. godine. Najveće pogoršanje je zabilježeno na indeksu koji pokazuje kretanje narudžbi u posljednja tri mjeseca, a blagi razlog za optimizam daje indikator

očekivanja o kretanju izvoznih narudžbi. Prema odgovorima o iskorištenosti kapaciteta može se zaključiti kako je ona u prvom kvartalu 2013. najniža od kada se provode konjunktturni testovi i iznosi prilično niskih 66,9%.

Legenda:

Broj pitanja	Objašnjenje
P9	Ako uzmete u obzir trenutno stanje Vaših narudžbi i očekivane promjene u potražnji tijekom narednih mjeseci, kako ocjenjujete trenutni kapacitet Vaše proizvodnje? Kapacitet proizvodnje je....
P10	Koliko mjeseci proizvodnje Vam je osigurano trenutnim stanjem Vaših narudžbi?
P11	Na koji način su se razvijale Vaše narudžbe tijekom proteklih 3 mjeseca? Jesu li se...
P12	Kako će se prema Vašem mišljenju razvijati Vaše izvozne narudžbe tijekom narednih 3 mjeseca? Hoće li se one...
P13	S kojim kapacitetima trenutno radi Vaše poduzeće? Molim Vas da izrazite kapacitet kojim radite kao postotak od ukupnog mogućeg kapaciteta.

Kvalitativni odgovori +/- povećati se/ostati isto/smanjiti se; više nego dovoljno/dovoljno/manje nego dovoljno
Na pitanje P10 i P13 se odgovara brojkom

